

Je rozumnější zapálit malé světlo než naříkat nad temnotou

V Českém Těšíně se narodil, po absolvování zdejšího gymnázia odešel studovat teologii do Litoměřic. Působil jako kněz na mocha místech olomoucké arcidiecéze, byl také dělníkem v Tesle Rožnov pod Radhoštěm. V Břevnovském klášteře působí arcipopat Petr Prokop Siostrzonek od roku 1990.

Pane arcipopate, pocházíte z Českého Těšína, jak se to přihodilo, že se chlapec vyrůstající v době pionýrů a svazáků stane představeným kláštera doslova na dohled od Pražského hradu. Potkala vás taková myšlenka už někdy v dětství? Byl jsem veden k Životu víry svými rodiči, ale nenáhlně. Rodičům jsem věděl, že to, že mě někdy nenutí chodit do kostela z povinnosti. Ukázali mi hlavně svým životem, svým postojem, co pro ně víra znamená. Ze není něčím, co oni prosazují slovy, ale především činy. Když jsem se později v dospívání dostal k mnišskému životu a vůbec k celé tradici mnišské a benediktínské, velmi se mi zalíbil výrok jednoho z mnišů: „Náš bohatství není to, co vyděláme, ale to, co jsme schopni ušetřit. Naším pokrmem není to, co sníme, ale co jsme schopni strávit. A naši vírou není to, co vymáháme pro svoje potěšení, ale co jsme schopni naplnit ve svém životě.“ Dodatečně jsem si uvědomil, že se tato moudrost plně odrážela v životě mých rodičů a že mě nenápadně vedl k tomu, aby víra byla přirozenou součástí mého života. Že o ní nemusím ani příliš mluvit, ale spíše ji žít a prostě v ni být zakotven.

Asi tímto postojem mě rodiče už v dětství nenáhlně připravili k mé současnosti.

Studoval jste na českotěšínském gymnáziu v době začínající normalizace, jak na tuto dobu vzpomínáte. Našli se mezi tehdejšími profesory učitelé, kteří ve vás, ať

již v dobrém či naopak, zanechali nějakou stopu?

Čtyři roky prožité na českotěšínském gymnáziu patří k nejkrásnějším letům mého života. Toto období mi dalo základ vzdělanosti pro budoucnost. A mnohým pedagogům jsem věděl, že mnohé profesorce Matuszkové za lásku ke spisovné češtině a základní vzhled do světové i naší literatury; profesoru Stachovcovi za uvedení do latiny, které je stále součástí mého života; profesoru Ondračkovi jako tříděmu profesorovi za opravdu otcovský a citlivý přístup připomínající nezapomenutelné postavy filmů „Škola základ života“ a „Cesta do hlubin Studákovy duše“. Je mi líto, že nemohu vyjmenovat všechny, na něž velmi rád vzpomínám, i když nám dali mnohdy poladně zabrat, jako např. profesor Filip v tělocvičce!

A co spolužáci? Střední škola je obdobím, kdy vznikají přátelství na celý život. Věděli vaši spolužáci o tom, že chcete jít studovat teologii. Vzniklo tady nějaké to přátelství na celý život, anebo jste byl spíše solitér s trochu jiným pohledem na svět, který tak trochu nezapadal?

Byli jsme humanitní větev gymnázia, proto v naší třídě bylo 22 děvčat. Hochů nás bylo jen 5. Všichni věděli, jaké mám názory, co mě přitahuje, i když oficiální oznámení o tom, že se hlásím na teologickou fakultu, jsem z taktických důvodů zveřejnil až na poslední chvíli. Troufám si říci, že naše třída byla skvělý kolektiv. Již mnoho let se naše „Áčko“ schází u nás v Břevnovském klášteře v Praze. Je to znamení, že se na sebe těšíme i 43 let po maturitě. Nejblíže setkání nás čeká v únoru...

Během studia teologické fakulty jste se stal tajným novicem řádu benediktinů. Ten, kdo zná dobu před listopadem, si umí představit, jak složité bylo takovou ceremonii a cestu k ní utajit. Jakým způsobem a kde to vlastně proběhlo? Kdo vás k mnišskému řádu přivedl?

Od roku 1950 byl Život feholních řádů u nás zakázan. Stát se feholníkem mohl člověk jen ilegálně. Do života benediktinů jsem byl uveden P. Alešem Gwuzdem, rodákem z Orlové, který byl do roku 1950 převorem a farářem u sv. Markéty v Praze-Břevnově. Po několika letech internace pracoval jako homilík v rodném městě. V šedesátých letech dostal státní souhlas (bez něho kněz nemohl tehdy veřejně působit), aby vypomáhal ve farnosti Český Těšín, posléze působil v Třinci, na Morávce a v Domaslavicích. Právě na faře v Domaslavicích jsem s P. Alešem prožil první krůčky ke vstupu do řádu benediktinů.

Studium bohoslovectví jste si zpestřil dvěma lety základní vojenské služby u raketometného oddílu v Plzni. V té době se praktičovala mazácká vojna. Dali vám to mazací a důstojníci takzvané sežrat? Předpokládám, že nikdo z nich nevěděl, že jste tajným novicem řádu.

Po maturitě jsem začal studium na teologické fakultě v Litoměřicích. Byli jsme nuceni studium přerušit a absolvovat dva roky základní vojenské služby. Jistě za tím stála snaha představitelů tehdejšího režimu, aby ty dva roky mnohé zlomy a odvedly na jinou cestu. Nebylo to hlavně zpočátku jednoduché, ale vnímám to tak, že je dobré si v životě sáhnout na dno a přesvědčit se o tom, co

zvládnou. Všichni věděli, že jsem „larát“. Mnozí si neodpustili uštěpačné poznámky, ale zažil jsem i zajímavé rozhovory s důstojníky a i spolupobojovky. Rozhodně ty dva roky nepovažuji za ztracené.

Jak vzpomínáte na svou první mši, kterou jste sloužil právě v kostele Božského Srdce Páně v Českém Těšíně?

Studium v Litoměřicích jsem ukončil v roce 1983. Tehdy jsem byl také v olomoucké katedrále vysvěcen na kněze a samozřejmě ve své rodné čestotěšinské farnosti jsem sloužil první mši svatou – tzv. primici. Rád na tuto chvíli vzpomínám. Bylo to z mé strany počekování za krásná léta, která jsem v těšinské farnosti prožil jako ministrant. Ta léta mi hodně dala, i díky vedení kněží, kteří tehdy v Českém Těšíně působili v nelehkém období.

Před revolucí jste sloužil jako kněz ve farnostech olomoucké diecéze. Po necelých pěti letech jste však přišel o státní souhlas s vykonávaním funkce kněze a skončil jste u pásu ve fabrice. Jak k tomu došlo?

Prošel jsem postupně jako kaplan farností Ostrava-Poruba, Tlneč, Valašské Meziříčí a Olomouc u sv. Mořice. V té době jsem stále byl v kontaktu s P. Alešem Gwuzdem v Domaslovicích, u něhož jsem také tajně sloužil svoje první benediktinské sliby. P. Aleš však v roce 1985 zemřel, a proto jsem sám navázal kontakt s našim opatem Anastázem Opaskem, který žil tehdy v exilu v bavorském klášteře Rohr. Státní bezpečnost zachytila jeden můj dopis. Následovaly výslechy, snaha získat mě pro spolupráci. Když jsem odmítl přijít na výslech jinak než na oficiální služebnu, dostal jsem vyzoomnění, že jsem zbaven státního souhlasu k výkonu duchovenské služby. Byl jsem tedy nucen si najít zaměstnání. Vrátil jsem se na Valašsko a začal pracovat v Tesle Rožnov.

Kdy se váš život spojil s klášteřem v Břevnově, bylo to až po revoluci? Jako zaměstnanec rožnovské Tesly jsem

měl to, co nemají kněží v oficiální duchovní správě: volné víkendy a celodenní dovolenou! Umožnilo mi to tajně jezdit ke spolupratřím benediktinům do Krakova. Tamější opat Augustyn měl pověření od mého opata Anastáze, abych tam složil své doživotní sliby. My benediktini skládáme své sliby ne pro fád, ale pro konkrétní klášter. A tak jsem v Krakově 26. 7. 1987 složil, že chci do konce svého života sloužit v břevnovském klášteře, i když jsem ho doposud znal jen letmá, a když jsem prostě navázal na službu převora Aleše, opata Anastáze a ostatních spolupratřů na službu, která byla násilím přerušena v dubnu 1950.

V roce 1989 vás opat Opasek jmenoval převorem Benediktinského arcipostavství sv. Vojtěcha a sv. Markéty v Praze-Břevnově. Ani další cesta ke zvolení arcipostavcem v roce 2017 nebyla nijak jednoduchá, čekala vás restituce a obnova Břevnovského kláštera.

V rožnovské Tesle jsem pracoval necelé dva roky. Koncem roku 1988 jsem dostal státní souhlas na Strážnici. V létě 1989 jsem se pak ještě stěhoval do farnosti Rataje u Kroměříže. Tam mě zastihl 17. listopad. A také možnost osobně zavolat do kláštera Rohr opatu Anastázovi. Doposud jsme se znali jen ze vzájemných dopisů, nyní jsme se poprvé slyšeli. Po věřím mi, abych se pokusil zjistit, zda nám klášter v Břevnově vrátí. Na moji námitku, že těžko bude někdo jednat z obyčejným moravským farářem, bez rozpaků odpověděl: „Tak fejni, že jsi převor“. To

bylo rychlé telefonické jmenování. Následovala první jednání, časté cesty do Prahy a 1. 3. 1990 stěhování do Prahy. V klášteře jsme nemohli zatím bydlet, protože tam sídlil Státní ústřední archiv pod Ministerstvem vnitra ČR, Státní bezpečnost a jiné subjekty. Krůček pokročku jsme získávali jednotlivé části kláštera, postupně je začal obnovovat, zabýdlovat a proměňovat do současné podoby.

Jak dnes vypadá řeholní život benediktinů v České republice? Mnišské řády přece jenom u nás nejsou tak častým jevem jako v jiných zemích Evropy. Jaký je zájem dnešní mladé generace?

V současné době nás žije v Břevnově 10, další 4 spolupratři jsou v druhém pražském klášteře Emmauz a 6 spolupratři žijí v Rajhradě u Brna. Většina klášterů a kněžských seminářů dnes nejen u nás, ale i v Evropě neopývá množstvím nových povolání. Je to dáno mnohými faktory: chybí zakotovení mladých lidí ve víře, je před nimi množství nabídek, z kterých si mohou dle své volby vybrat. A zdá se mi, že dnešní mladý člověk se velmi těžko orientuje a rozhoduje.

Pane arciposte, vy jste také spisovatel, napsal jste několik knih. Co vás přivedlo k potřebě napsat knižku? Nepovažuji se za spisovatele. Spíše jsem byl v průběhu minulých let pošťán, abych se podělil o své různé myšlenky a zkušenosti. A proto v Karmelitánském nakladatelství vyšla v roce 2005 Řehole benediktova – moje krátké úvahy, jak touto spiritualitou může žít člověk i mimo klášter. V roce 2008 vydali v témže nakladatelství moje Ranní zamýšlení – myšlenky z mých rozhlasových pořadů a novinových článků. V roce 2007 jsme u nás v klášteře vydali Besedy o obnově břevnovského kláštera – moje vzpomínky na dětství, mládí a benediktinský život v ilegálně i svobodě po roce 1990. O témže jsem pro Český rozhlas natočil pětidílné vyprávění, které v rozšířené podobě vydalo v knižní podobě nakladatelství Radioservis v roce 2018 pod názvem Osudy. A v letošním roce jsem opět v Karmelitánském nakla-

datelství vydal svoje vzpomínky, postřehy, rozjímání ze svých cest do Izraele pod názvem Svatá země.

Váš první dvě knižky mají v názvu slovo Vánoce? Proč právě vánoční téma?

Na přání Karmelitánského nakladatelství to byly v roce 2004 spíše dvě malíčké brožurky Doteky Vánoc a Vánoční slovník s postřehy a podněty k duchovnímu prožívání světečních dnů.

Jak prožíval Vánoce v Českém Těšíně malý Petr Siostrzonek?

Jako každý jiný kluk v Sedesátých letech minulého století u nás v Českém Těšíně. Těšil jsem se, že maminka pod pultern sežene kokosovou mouku a lískové ořechy, aby mohla upekt oblíbené duhy cukroví. Těšil jsem se, že bude na stole jižní ovoce – doposud mám vůni pomerančů a mandarinek spojenou s Vánoci.... A hlavně jsem byl rád, že jsme doma spolu a že z toho máme opravdovou radost. Tehdejší Vánoce byly možná chudší, ale zdály se mi naplněny opravdovou radostí.

A jak prožíval letošní Vánoce arcipostavěvského kláštera Petr Prokop Siostrzonek?

Jako těch předcházejících 29 od roku 1990 v komunitě benediktinských spolupratřů. Na stole byste našli to, co ve většině našich rodin: rybi polévka, smažený kapr s bramborovým salátem, cukroví darované dobrými lidmi. A hlavně vzácné chvílky společného vyprávění a vzpomínky na ty, kteří s námi v předcházejících světečních dnech byli s námi, ale nyní už několik let slávi na věčnosti.... Jsem přesvědčen, že vzpomínky k Vánocům patří.

Děkujeme, že jste nám věnoval to nejvzácnější, svůj čas a poskytl rozhovor Těšínským listům a přejeme pokojné a požehnané vánoční svátky.

Také já přeji všem Těšínákům vánoční zázrak. V jakém smyslu? Známe přece různá ztvárnění betlémské scény: v temně stáji leží v jeslích božské Dítě jako jediný zdroj světla. Jeho lesk ozářuje okolí a také obličje těch, kteří jsou v jeho blízkosti. Také oni nejsou zcela ve světle, jen jejich oči jsou plné světla. Noc se zůstává, ale není v ní neproniknutelná temnota a strach. Proto se smíme radovat z vánočního poselství nejruznějším způsobem. Je rozumnější zaplavit vlastními úsilím malé světlo ve světě než nalíkat nad temnotou. Jsme realisté: víme o noci, o temnotě světa, ale víme také něco o světle a radujeme se z něho. Toto vědomí může i v té nejsmutnější světlici v Českém Těšíně způsobit skutečný vánoční zázrak! (red)

FOTO: KLÁŠTERNÍ ARCHIV

